

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Centesimum Decimum Nonum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- Item in oblationibus frendis.
- 12 Oblationes, quæ fiunt imagini depictæ in muro intra limites Parochiæ, cedunt præbytero Parochiali.
- 13 Parochiani possunt compelli ad faciendas oblationes. Math. in cap. 5. tenet contrarium.
- 14 Oblationes, quæ fiunt ad usum sacerdotis, & ad cultum diuinum, non sunt in præcepto, nisi in quatuor casibus.
- Primus si tenet ab Ecclesia aliquid.
- Secundus obligatus ex testamento, vel inter viuos.
- Tertius, si sacerdos indiget, nam ex quo impendit spiritualia debet consequi temporalia.
- Quartus, quando hoc habet consuetudo, quia Parochiani in diebus festiuis in multis locis offerunt.
- 15 Oblationes sunt, ita de iure Parochiali, ut si fiant Capellis, Altaribus fundatis intra Parochiam, debentur Rectori parochiali.

Centessimum Decimum Nonum Privilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet privilegio, quod fines Parochiarum de quibus constat, vel finibus coherentia præscribi non possunt, repetitur, quod limites prouinciarum siue diocesium, & ea, quæ in limitibus adheret, nõ præscribuntur, quæritum fuit vtrum idem sit iudicium in limitibus Parochiarum, respondet Papa, quod idem seruandum est in vtroque. † Dummodo constiterit limites canonice ordinatione fuisse distinctos, c. super eo de Paroch. & alien. Paroch. Ratio istius decreti fuit, quod idem iuris sit in minori, quod in maiori, eo maxime si constiterit limites ordinatione canonice fuisse distinctos, ideo non præscribuntur, hic igitur in primis considerandum venit, quod limites canonicè distincti, & ea, quæ adherent limitibus, prouinciarum, siue diocesium, & Parochiarum, non præscribuntur. † Et fortius præscriptio non currit, nec cum titulo, nec sine, circa confinia diocesium, Episcopatum, prouinciarum, & Parochiarum, nisi vbi legitime, non constaret de finibus. † Sed qualiter sunt probandi fines, dic, vt legitur, & notatur in cap. cum causam, de probat. cap. Cum olim. de censibus, quibus cauetur, quod possunt probari per verba enuntiativa, prolata in aliquo instrumen-

to etiam confecto ad alium finem, & inter diuersas personas,
 & ibi not. Inn. facit gl. in l. optimam C. de contrah. & commit.
 5 stipul. & ratio fuit. † Quia in istis antiquis non potest de fa-
 cili haberi probatio necessaria, & concludens, ideo admitti-
 tur hæc præsumptiua probatio facit, l. si arbi ter. ff. de probat.
 & vt in d. c. Cum causam, Sed pro declaratione materiae viden-
 6 dum, quid. † Sit limes, quæ est longitudo, seu latitudo, spatium
 à spatio distinguens, & quandoq; in limite nihil pōt consistere,
 vt quando est valde strictus nam quandoq; solet apponi vnicus
 7 lapis. Veruntamen † non sic strictè limites Episcopatus acci-
 piuntur, sed flumina, montes paludes in Episcopatibus solēt
 esse limites & de hoc limite dicūt quidā, q̄ est cōis vtriusque, &
 quod in eo fundatur cōe erit. Alii dicūt, q̄ est nullius. Alii di-
 8 cunt, & fortè bene, q̄ talis limes diuisus inter Episcopos intelli-
 gitur ipso iure, licet nūquam actus diuisus fuerit. † Vnde si flu-
 uii limes exiccatus, sit per longitudinem, vel per latitudinem,
 diuisus intelligitur & per iudicē arbitrio boni viri actuali signo
 distinguetur, & si Ecclesia sit in medio limitis in duas Ecclesias
 diuidet, nisi aliter Episcopi inter se potuerint conuenire; quā-
 diu autem non fiunt duæ; cōis intelligitur, quo ad parochialia,
 & Episcopalia iura, sicut arbor in confinia posita, l. arbor. ff. de
 cōi diui. inst. de re. diuis. §. insula, nec vnus contra alium præ-
 scriberet 16. q. 3. c. inter me si autem de illa Ecclesia duæ fieri
 non possent, superior ordinabit, quòd alternis annis, vel vici-
 bus disponant. ff. de vsufr. l. si rei & l. Quoties, vel die, quòd il-
 lius soli erit Ecclesia, in cuius parte caput positum est. ff. de
 acq. re. dom. l. ad eos §. si. Item non potest Episcopus donare
 alii, quæ sunt in limite, 16. q. 3. cap. licet quæ finibus. ff. de
 re. vendicat. l. quæ religiosis. ff. de contrahend. emp. l. in modi-
 cis principaliter ita, quòd sunt partes eius. ff. de re. vend.
 qui pro re. ff. de contrahend. emp. in modicis vel vicina sunt,
 & si non sunt partes eius, nam ratione vicinitatis possent fines
 confundi, & relinquitur, hoc arbitrio boni viri, nam quædam
 sunt quæ potius intellectu accipiuntur l. ratum. ff. de solut. Et
 9 hæc sunt intelligenda, de Episcopis, de plebibus. † Et scias,
 quòd parochia fuerunt diuise post Aduentum Christi 13. q. 1.
 10 c. 1. † Episcopatus vero, & prouinciæ fuerunt diuisi longè ante
 Aduentum Christi, vnde vbi prius stabant illi principes infide-
 lium seu eorum sacerdotes fuit statutū per Apostolos, q̄ prima-
 tus Archiepi & Episcopi constituerentur, vt plenè habetur 80.
 dist.

- 11 dist. c. 1. & 2. & 40. dist. c. 1. In quo ergo. † Ius parochiale consistat, bonum est scire, & dic, quod in pluribus, primo, ut parochiani diebus festiuis audiunt Missam in parochia, ut in c. 2. de paroch. & alien. paroch. Secundo, ut sacramenta percipiantur in Ecclesia parochiali seu à presbytero parochie, & ut parochianus ibi sepeliatur c. ois de pœnit. & remiss. & clem. dudum in §. verum de sepul. Item in præstatione decimarum personalium 16. q. 1. c. quæsti. Itē in oblationibus faciendis, de consec. dist. 1. c. ois Christianus. Et verbū oblatio capit largo modo secundū Io. And. Et bene, ut comprehendat, quicquid intra limites parochie perueniat, bonus tex. in c. pastoralis de his que fi. à prelat.
- 12 Et per hoc arguit Ant. hic. † Quod oblationes que fiunt imagini depictæ in muro intra limites alicuius parochie, cedunt presbytero parochiali, quod etiam habetur in d. c. pastoralis, & quod ibi not. Host. ad idem c. quoniam. de decim. licet Io. And. fuerit alterius opinionis, sed præmissa opinio mihi magis placet c. cum inter de verb. sign. † Sed an parochiani possunt compelli ad oblationes faciendas, primo uidetur, quod sic, per d. c. omnis Christianus, & c. statuimus 16. q. 1. in contrarium allegatur Matt. c. 5. Vbi dicit si offers munus tuum ad Altare &c. Et sic nō loquitur imperatiuè, & ad idem quod habet in Exod. c. 25. Ibi dicitur ab eo, qui ultro munus offert recipe, &c. Ergo à spontaneo, & non à coacto recipienda est oblatio. Solutio habetur in gl. d. cap. omnis Christianus, & 10. q. 1. cap. sanctorum, & videtur gl. uariasse nam quandoque simpliciter tenet parochianos, ad hoc compellendos, & quæque tenet hoc habere locum cum limitatione, scilicet, quod si presbyter curatus indiget. Beat. Thom. in q. 86. art. 1. Et ibi in effectu, quo ad
- 14 præpositum nostrum concludit, quod. † Regulariter istæ oblationes que fiunt ad usum sacerdotis, seu pro diuino cultu, non sunt in præcepto nisi in quatuor casibus primus si ratione census debet fieri, puta, quia aliquid tenetur ab Ecclesia ratione cuius soluitur oblatio nomine census, secundus casus si quis est obligatus, ex testamēto, uel inter uiuos cap. quāto de cens. Tertius casus si sacerdos indiget nam, ex quo impendit spiritualia debet consequi temporalia cap. si Eppiscopus de offic. ord. in 6. Non tamen sacerdos ob hoc debet subtrahere spiritualia, sed superior debet eos cōpellere ad has oblationes iuris remediis. Quartus casus quā hoc habet cōsuetudo nā in multis locis parochiani semper offerunt dieb. festiuis, quia in aliquibus locis

locis solent facere oblationes, cum candelis in festo alii dulus
 sancti, & ex quo talis inoleuit consuetudo, possunt ad hoc com-
 pelli, ut habetur in cap. ad Apostolicam. de simon. l. privile-
 1 5 gia in fi. C. de sac. sanc. Eccl. & ibi Bar. † Et scias, quod obla-
 tionibus ita sunt de iure Parochiali, quod si fiant in capellis,
 seu Altaribus, fundatis intra Parochiam, debentur Rectori Pa-
 rochiali, arg. d. cap. pastoralis cap. ex transmissa. de præscrip.
 Ex his habes, quod fines, & quæ finibus coherent non præscri-
 buntur, nedum in prouinciis, siue in dioccesi, verum idem ser-
 uandum in parochiarum limitibus, dummodo ordinatione ca-
 nonica fuerint distincti.

S V M M A R I V M.

- 1 Decima sunt soluendæ de omni fructu prædii.
- 2 Decima sunt de iure diuino.
- 3 Decimarum ex veteri lege quatuor genera debeantur.
- 4 Decimarum compositio fieri potest, & non tollitur persequens privi-
 legium.
 . Si de decima non facit mentionem.
- 5 Decimas Monachi tenentur soluere de prædiis nouiter cultis, de quibus de
 decima prius soluebantur.
- 6 Decima de noualibus debentur Ecclesie, in cuius Parochia surgunt.
 . Si non surgunt in certa parochia debentur diocæsano.
- 7 Decimam soluentes animaduertant soluere, sine deductione seminis, &
 . sumptuum.
- 8 Decimas soluere tenentur Dominus, & colonus, non cui voluerint Ec-
 clestia, vel pauperibus, sed Ecclesie, cui debentur.
 . Nec ab hoc excusantur, propter malitiam clericorum.
- 9 Decimas de lucro negociator soluit, deductis expensis, quas facit de pe-
 cunia decimata.
- 10 Decimarum privilegia duo sunt, primum, quod Domini prædiorum
 possunt cogi, ut prædia dent colenda talibus, à quibus sine contradi-
 ctione Ecclesia possit decimas consequi. Secundum, quod laici Ecclesias
 donare non possunt.
 . Etiam si sunt Reges, nec ex eorum titulo præstatum causa præscribendi.
- 11 Decima debent solui statim, cum fuerint recollecti fructus.
- 12 Decima habet etiam privilegium, quod de laboribus, quos propriis ma-
 nibus, aut sumptibus excolunt, non soluantur.
 . Hoc non extenditur ad noualia, sed ad templarios, hierosolymitanos, &
 . hospi-

- hospitales.
- 13 Decimas de terris ipsorum subtrahere, quas alius tradunt excolendas, non licet.
- 14 Decimæ, quod non soluantur, ex consuetudine fieri non potest.
- 15 Decimæ tertia pars, vel minor, quod soluantur, talis consuetudo non sufficit, nisi à Papa esset approbata.
- 16 Consuetudo, quæ absque peccato mortali seruari non potest, non valet quantumcunque longa.
- 17 Decimarum ius à laicis nunquam præscribi potest.
Decimæ quota præscribi potest, & ita fuit iudicatum.
- 18 Decimas, qui non soluerunt eorum animæ non sunt in via damnationis, si decimæ non petantur à curato, vel ab alio, cui debentur.
- 19 Regum, & Principum animæ saluantur, qui non obediunt Imperatori, quia Imperator ab eis non petit subiectionem.
- 20 Decimas soluere tutius est, cum agatur de periculo animæ, vel de eis componere.
- 21 Decimas in agro nostro Veronensi multi ciues profitentes armâ usurpant, quos vidimus aliquos ferro egestate, & in exilio perire, & nunquam dies claras habuisse, ex quo alios possessores habere non permiserunt.
- 22 Decima transit ad emptorem, nisi venditor sibi reseruet in contractu.
- 23 Obedientibus calum patet, inobedientibus fores infernales sunt continuo aperte, vestra est electio.

Centessimum Vigessimum Priuilegium.

- 1 CCLESIA gaudet priuilegio, quod. † De omni fructu prædij soluendæ sunt decimæ, quidam agricultores diuersa semina in agro seminabant, nec decimam persoluebant, nisi de vno semine, vnde Papa mandat, quod de omnibus fructibus prædiorum sine aliqua diminutione, decimas persoluant, cap. ex parte de decim. Et ratio esse potest, quia vna, & eadem res diuerso iure censerî non debet, c. cognouimus r. 2. q. 2. Hic notandum est, quod. † Decimæ sunt de iure diuino, & q. † quatuor genera decimarum, ex veteri lege debebantur cap. i de decim. Et † super eis componi potest, vnde si compositio super decimis fuerit emanata, non tollitur per sequens priuilegium, si de illa in priuilegio mentionem